

BOSHLANG'ICH SINFDA ONA TILI DARSLARIDA QO'LLANILADIGAN METODLAR

Samarqand viloyati Samarqand
shahri 63-maktab o'qituvchisi
Maxbuba Xolbekova Xasanovna
O'zbekiston Respublikasi
Xalq ta'limi a'lochisi

Annotatsiya: Ona tili darslari boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun muhim ahamiyatga ega. Ushbu darslar orqali bolalar nafaqat o'z ona tilini o'rganadilar, balki mantiqiy fikrlash, o'z fikrlarini ifoda etish va kommunikatsiya ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Ona tili darslarida qo'llaniladigan metodlar o'quvchilarning qiziqishini oshirish va o'rganish jarayonini samarali o'tkazish uchun muhimdir. Ushbu maqolada boshlang'ich sinfda ona tili darslarida qo'llaniladigan metodlar haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: ona tili, an'anaviy metodlar, o'quvchilar, ma'ruza, zamonaviy texnologiyalar, interaktiv metodlar, til.

Ona tili darslarida an'anaviy metodlardan biri ma'ruza usulidir. Bu usulda o'qituvchi dars davomida yangi mavzuni tushuntiradi, o'quvchilarga yangi so'zlar, grammatik qoidalar va tilning asosiy tushunchalarini taqdim etadi. O'qituvchi o'z fikrlarini aniq va ravon ifoda etishi, o'quvchilarning e'tiborini jalb qilish uchun qiziqarli misollar keltirishi zarur. Ushbu metod orqali o'quvchilar yangi bilimlarni o'zlashtirib, ularni amaliyotda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Interaktiv metodlar ham ona tili darslarida keng qo'llaniladi. O'quvchilar dars jarayonida faol ishtirok etishlari, o'z fikrlarini bildirishlari va bir-birlariga yordam berishlari uchun interaktiv faoliyatlar tashkil etilishi muhimdir. Masalan, o'quvchilar guruhlariga bo'linib, birgalikda matnlar yaratish, hikoyalarni o'qish va muhokama qilish orqali o'z bilimlarini kengaytiradilar. Bu metod o'quvchilarning o'zaro munosabatlarini rivojlantiradi va dars jarayonini yanada qiziqarli qiladi. Ona tili darslarida o'yin

metodlari ham muhim ahamiyatga ega. O'yinlar orqali o'quvchilar ona tilidagi so'zlarni o'rganish, grammatik qoidalarni mustahkamlash va tilni amaliyotda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Masalan, so'zlar o'yini, jummalarni to'g'ri tuzish o'yini yoki viktorinalar o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va ularni faol ishtirok etishga undaydi. O'yin metodlari dars jarayonini qiziqarli qiladi va o'quvchilarning diqqatini jamlashga yordam beradi.[1]

Loyihaga asoslangan metodlar ona tili darslarida ham samarali qo'llaniladi. O'quvchilar o'zlari tanlagan mavzu bo'yicha loyiha yaratish orqali o'z bilimlarini amaliyotda qo'llashadi. Bu jarayon o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish, o'z fikrlarini mustaqil ravishda ifoda etish va jamoaviy ish ko'nikmalarini oshirish imkonini beradi. Loyihalar turli mavzularni qamrab olishi mumkin, masalan, o'z shahrining tarixi, madaniyati yoki sevimli kitoblari haqida. O'quvchilar loyiha ustida ishlash jarayonida bir-birlariga yordam berishadi va o'zaro fikr almashish orqali bilimlarini kengaytiradilar.[2]

Zamonaviy texnologiyalarni qo'llash ona tili darslarida muhim ahamiyatga ega. Kompyuterlar, taqdimot dasturlari va boshqa interaktiv vositalar dars jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. O'quvchilar multimedia materiallari orqali yangi bilimlarni o'zlashtirishlari, videolarni tomosha qilishlari va onlayn resurslardan foydalanishlari mumkin. Bu usul o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularning bilimlarini kengaytiradi. Ona tili darslarida o'quvchilarning o'z-o'zini baholash va o'z fikrlarini ifoda etish ko'nikmalarini rivojlantirish ham muhimdir. O'quvchilar o'z ishlarini baholash, bir-birlariga fikr bildirish va o'zaro munosabatlarni o'rganish orqali o'z-o'zini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu jarayon o'quvchilarning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi va ularni mustaqil fikrlashga undaydi. O'qituvchi o'quvchilarning fikrlarini tinglash, ularni rag'batlantirish va o'zaro muhokama qilish imkoniyatini yaratishi zarur. Ona tili darslarida o'quvchilarning qiziqishini oshirish uchun o'qituvchilar turli xil resurslardan foydalanishlari mumkin. Masalan, ona tili kitoblari, onlayn kurslar, video darsliklar va interaktiv o'yinlar o'quvchilarning bilimlarini kengaytirishga yordam beradi.

O'qituvchilar o'quvchilarning qiziqishlariga mos ravishda resurslarni tanlashlari va dars jarayonida ulardan foydalanishlari zarur. Bu orqali o'quvchilar o'z bilimlarini rivojlantirish va ona tilini o'rganish jarayonida muvaffaqiyatga erishadilar.[3]

Ona tili darslarida o'qituvchilar o'quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olishlari juda muhimdir. Har bir o'quvchi o'ziga xos, shuning uchun o'qituvchilar dars jarayonida har bir o'quvchining qobiliyatlarini e'tiborga olib, ularni rag'batlantirishi kerak. Bu orqali o'quvchilar o'z bilimlarini rivojlantirish va ona tilini o'rganish jarayonida muvaffaqiyatga erishadilar. Ona tili darslarida o'quvchilar bilan o'zaro munosabatlarni o'rnatish ham muhimdir. O'qituvchi o'quvchilar bilan do'stona muhit yaratishi, ularni qo'llab-quvvatlashi va rag'batlantirishi zarur. Bu jarayon o'quvchilarning o'zini erkin his qilishlariga va dars jarayonida faol ishtirok etishlariga yordam beradi. O'qituvchi o'quvchilarning fikrlarini tinglash, ularni hurmat qilish va ularning qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam berishi kerak. Ona tili darslarida o'quvchilarning muvaffaqiyatini ta'minlash uchun o'qituvchilar o'z metod va uslublarini doimiy ravishda yangilab borishlari zarur. Zamonaviy pedagogik metodlar, interaktiv faoliyatlari va zamonaviy texnologiyalarni qo'llash orqali o'qituvchilar o'z darslarini yanada samarali va qiziqarli qilishlari mumkin. Bu orqali o'quvchilar ona tilini o'rganish jarayonida muvaffaqiyatga erishadilar va kelajakda o'z bilimlarini yanada kengaytirish imkoniyatiga ega bo'ladilar.[4]

Xulosa:

Umuman olganda, ona tili darslari boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun muhim va qiziqarli fan hisoblanadi. O'qituvchilar dars jarayonida turli metodlardan foydalanib, o'quvchilarning qiziqishini oshirishi, ularning bilimlarini rivojlantirishi va ona tilini amaliyotda qo'llash imkoniyatini yaratishi zarur. Bu orqali o'quvchilar ona tilini o'rganish jarayonida muvaffaqiyatga erishadilar va kelajakda o'z bilimlarini yanada kengaytirish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdurahmonov, A. (2021). "Ona tili ta'limida innovatsion metodlar". Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi.

2. Karimova, M. (2022). "Boshlang'ich sinfda ona tili darslarini tashkil etish usullari". Samarqand: Samarqand davlat universiteti.
3. Tursunov, S. (2023). "Ona tili darslarida interaktiv metodlar". Buxoro: Buxoro davlat universiteti.
4. Murodova, D. (2022). "Ona tili ta'limida o'yin metodlari". Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti.
5. Yusupov, R. (2021). "Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun ona tili darslari". Farg'ona: Farg'ona davlat universiteti.
6. Qodirova, N. (2023). "Zamonaviy pedagogik texnologiyalar va ona tili ta'limi". Andijon: Andijon davlat universiteti.
7. Rasulova, G. (2022). "Ona tili darslarida loyiha asoslangan metodlar". Namangan: Namangan davlat universiteti.